

„MIRACOLUL”

de Maxwell Anderson LA TEATRUL „C. I. NOTTARA” *

Din creația dramatică destul de abundentă a lui Maxwell Anderson, nu cunoșteam decât Pogoară iarna, cu amintirea unui frumos spectacol realizat, cu vreo zece ani în urmă, de Sorana Coroamă la Teatrul Național din Iași. Pentru Miracolul, premiera de-acum, eram într-un fel pregătit de amintirea plăcerii de-atunci. Iată însă că, încet-încet, „pre-dispoziția favorabilă” s-a destrămat și am început să mă întreb: care sînt toți motivele de interes ale acestei montări, în afară de faptul că ne prezintă încă o piesă cu Ioana d'Arc (după cele de Shaw și Anouilh)? N-am înțeles ce satisfacții poate da această piesă în care drama Ioanei este decupată oarecum ca un „diggest” scenic, pe de-o parte schematizînd personaje și restrîngînd sensuri, iar pe de altă parte, adesea, diluîndu-se verbal. Drama Ioanei nu este însă piesa: piesa este pregătirea unui spectacol cu drama Ioanei. Cîteva interludii plasate între tablourile dramei îi înfățișează pe actorii ce o repetă, cu universul lor de probleme, de relații și atitudini. Nici aici nu a reușit Anderson, apoi, în ordine, George Răjael, regizorul montării de la „Nottara”. Nici unul, nici celălalt n-a reușit să obțină o legătură semnificativă a părților. În pauzele dintre tablouri, se iscă discuții între actori și regizor (despre „ideea centrală”, despre „destinare și răceală” în joc), dar ele se nasc din senin, n-au vreo legătură precisă cu ce am văzut înainte și se curmă repede în fraze mai curînd sentențioase, fără consecințe sesizabile în continuare. Singura dispută cu continuitate este cea dintre regizor și protagonistă, ținînd de poziția fiecăruia față de concesiile și compromisuri, comparată, de cîte ori există prilejul, cu poziția curajoasei Ioana. Numai că și această dispută se

Ileana Predescu (Ioana)

* Regia : George Răjael. Scenografia : Dan Nemțeanu. Distribuția : Ileana Predescu (Mary Grey — Ioana) ; Ioan Punea (Lessward — Dauphin) ; Dorin Varga (Jimmie Master, Directorul de scenă) ; George Sion (Kipner — Arhiepiscopul de Reims) ; Florin Stroe (Jeffson — Georges de Tremouille) ; Val. Săndulescu (Sheppard—Alain Chartier) ; Radu Dunăreanu (Long—Dunois) ; Dan Nicolae (Noble — La Hire) ; Sandu Sticlaru (Charles Elling — Durand Lasois).

consumă în conștări și schimburi lapidare de păreri, căutându-se limpezirea și unitatea piesei într-un paralelism didactic de poziții etice. Disputa a rămas mai mult enunțată, cu accente temperamendale care au dat culoare, și atât. S-a preferat, fiind mai ușor realizabilă, savoaarea amuzantă a culiselor, a improvizatiilor obișnuite în „bucătăria” unui spectacol. Era înfinit mai greu (și din cauza lacunelor piesei) să se realizeze spectacolul pregătirii unui spectacol, în care actorii să nu mai fie atât de stingheriți când rămân cu ei înșiși, fără roluri (și vădit înviorați când încep să repete), în care contemporanii și istoria să discute pornind de la un pretext dramatic, iar epocile să-și răspundă și să dialogheze peste timp, pe scîndurile unei scene (nu doar atât de superficială ca prin sugestia costumelor moderne, paznicii Ioanei fiind agenți cu ochelari negri sau huligani urlători).

Misiunea regizorului George Rașael nu era, cred, atât de a ne ocaziona „miracolul”, cât de a suda la o înaltă temperatură spirituală întregul spectacol, în așa fel încît interludiile să nu apară mai seci și mai convenționale decît momentele repetate, ci, poate, să fie chiar mai puternice, mai fierbinți, pentru că sînt înseși viața și frămîntările interpreților. Tablourile repetate au luat o amploare

de spectacol de-sine-stătător, elementele lor scenografice (Dan Nemțeanu) fiind mai evolute decît indica piesa. Actorii se păstrează în corectitudine și obișnuințe, iar dacă nu ne place ceva, nu știm cui să reproșăm: lor sau rolurilor. Într-un asemenea spectacol, suflerul poate șopti oricît de tare...

În rolul principal, Ileana Predescu face din Ioana întruparea voinței, pasiunii și credinței fără margini (deși este chinută de îndoiala dacă procedează bine sau rău). Și toate acestea îi dau curajul acela uluitor, iar curajul — sinceritatea luminoasă a fiecărui cuvînt, a fiecărui gest. În final, Ioana urcă spre mijlocul scenei, se uită spre cer, căutîndu-l parcă pe Dumnezeu sau, ca o țărancă, uitîndu-se dacă va fi vreme bună. Steagul cetății este aprins și îmi place să cred că acea flacără vrea să spună că Ioana și-a pierdut apartenența și a devenit un simbol al omenirii. Ioana se culcă în mijlocul scenei, ca o fetișcană obosită de la țară adormind în iarbă. Și cortina cade, în timp ce ne amintim cuvintele lui Saint-Exupéry despre învinșii care trebuie să doarmă și să aștepte precum semințele în pămînt.

Ion Cazaban

TEATRUL DE STAT DIN ORADEA

„OPINIA PUBLICĂ” de Aurel Baranga

Regia: Ion Deloreann

Ion Pater (Băjenaru), Vladimir Jurăscu (Directorul) și Nicolae Toma (Turculeț)

